
Espais d'oportunitat i processos d'acompanyament per l'empoderament de les persones joves

31 de maig de 2024

L'empoderament

[Configuració del terme "empoderament"](#)
al llarg de la segona meitat del segle XX

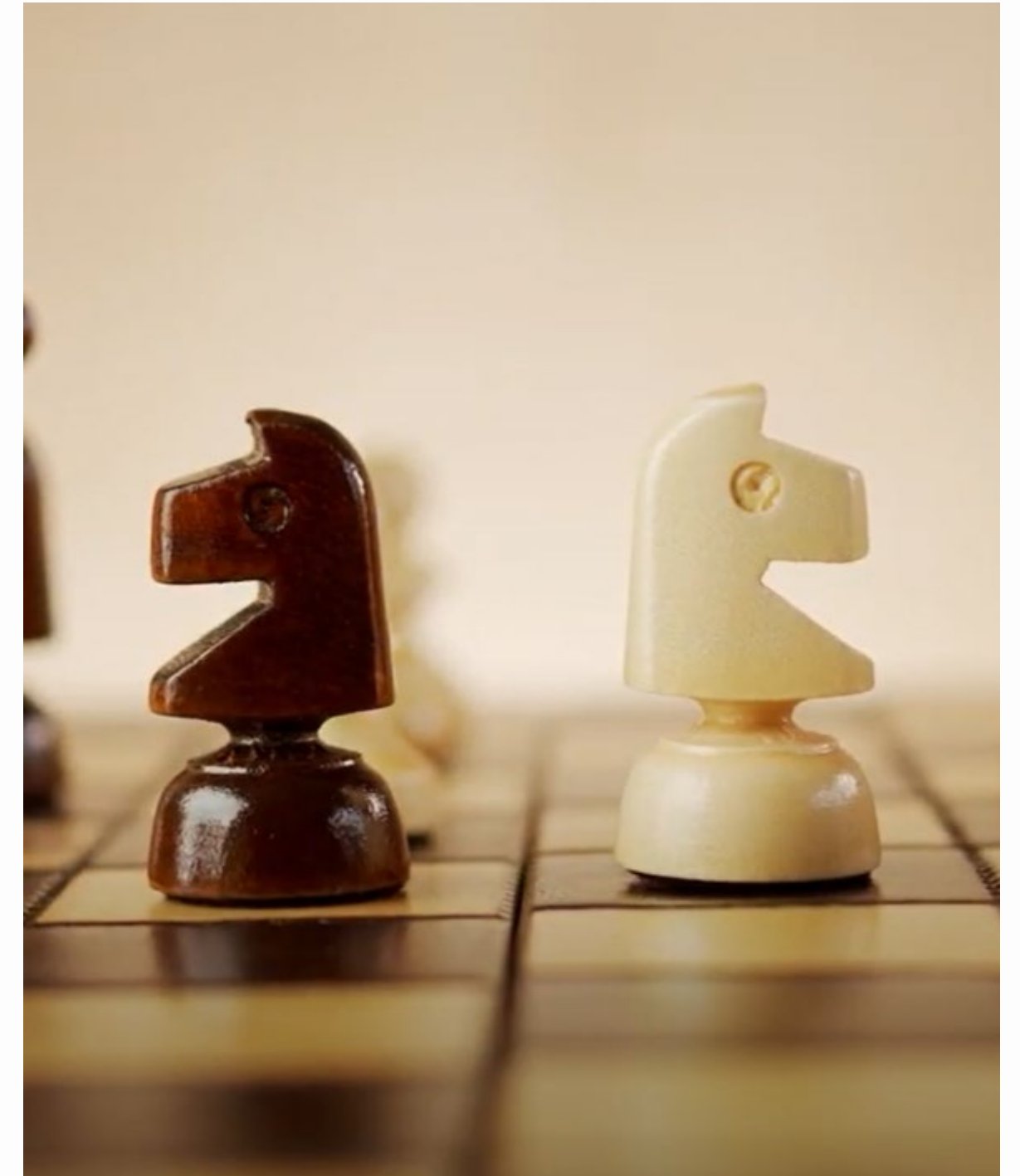
Una definició

Procés que incrementa les possibilitats de:

- que una persona pugui decidir i actuar de manera conseqüent sobre tot allò que afecta la seva pròpia vida
- participar en la presa de decisions i intervenir de forma compartida i responsable pel que fa a la col·lectivitat de què forma part.

Això requereix **dues condicions** :

- que la persona vagi adquirint i desenvolupant una sèrie de capacitats personals (coneixements, actituds, aptituds, destreses...)
- que el medi li faciliti exercir efectivament aquestes capacitats.

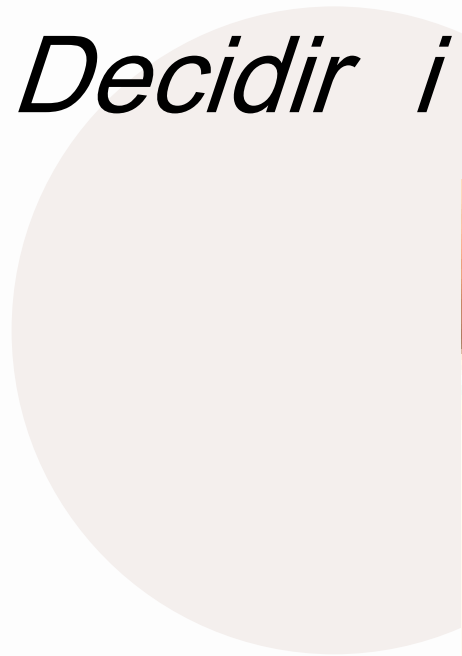

(Soler, Trilla, Jiménez, Úcar; 2017)

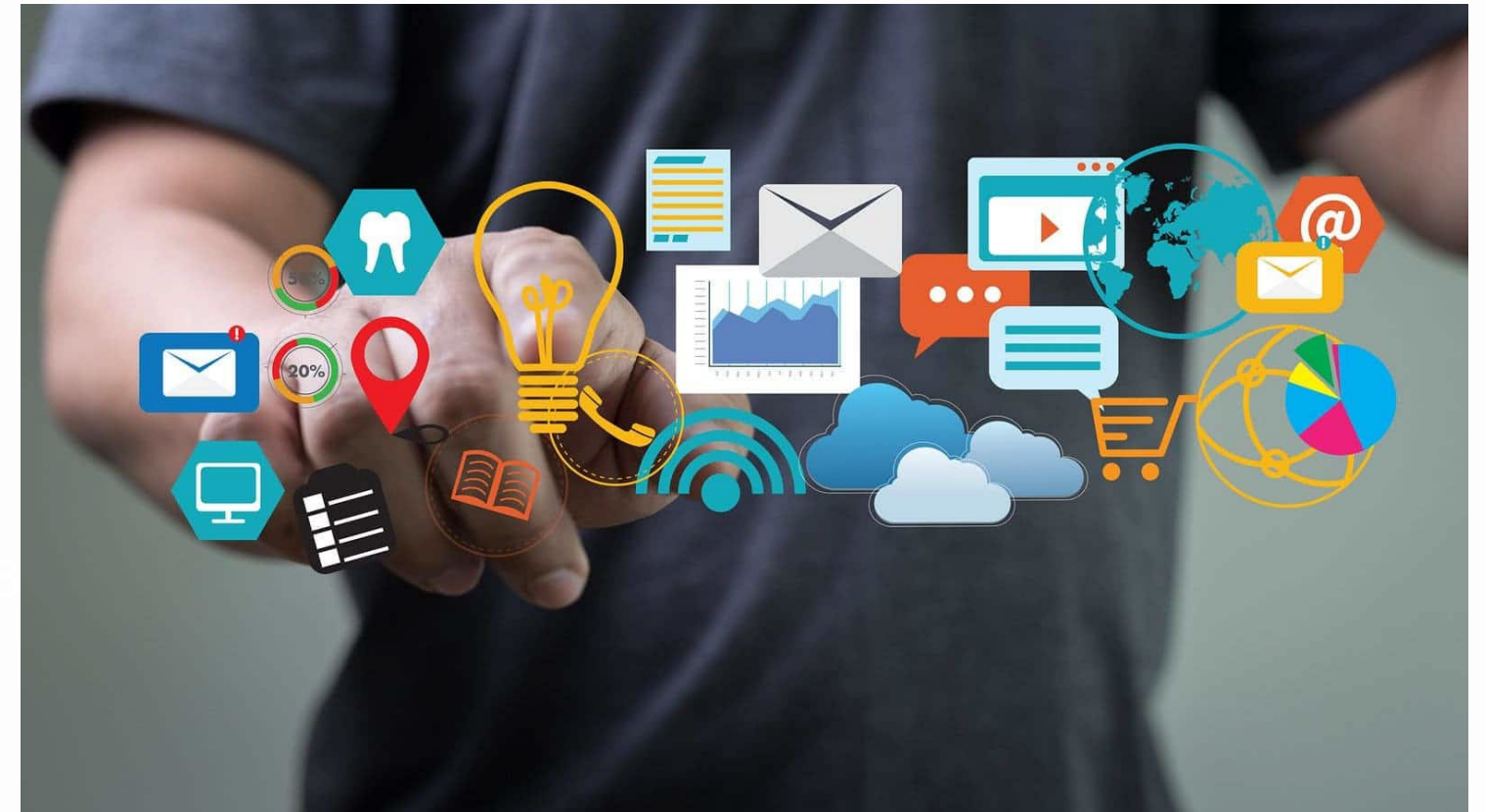
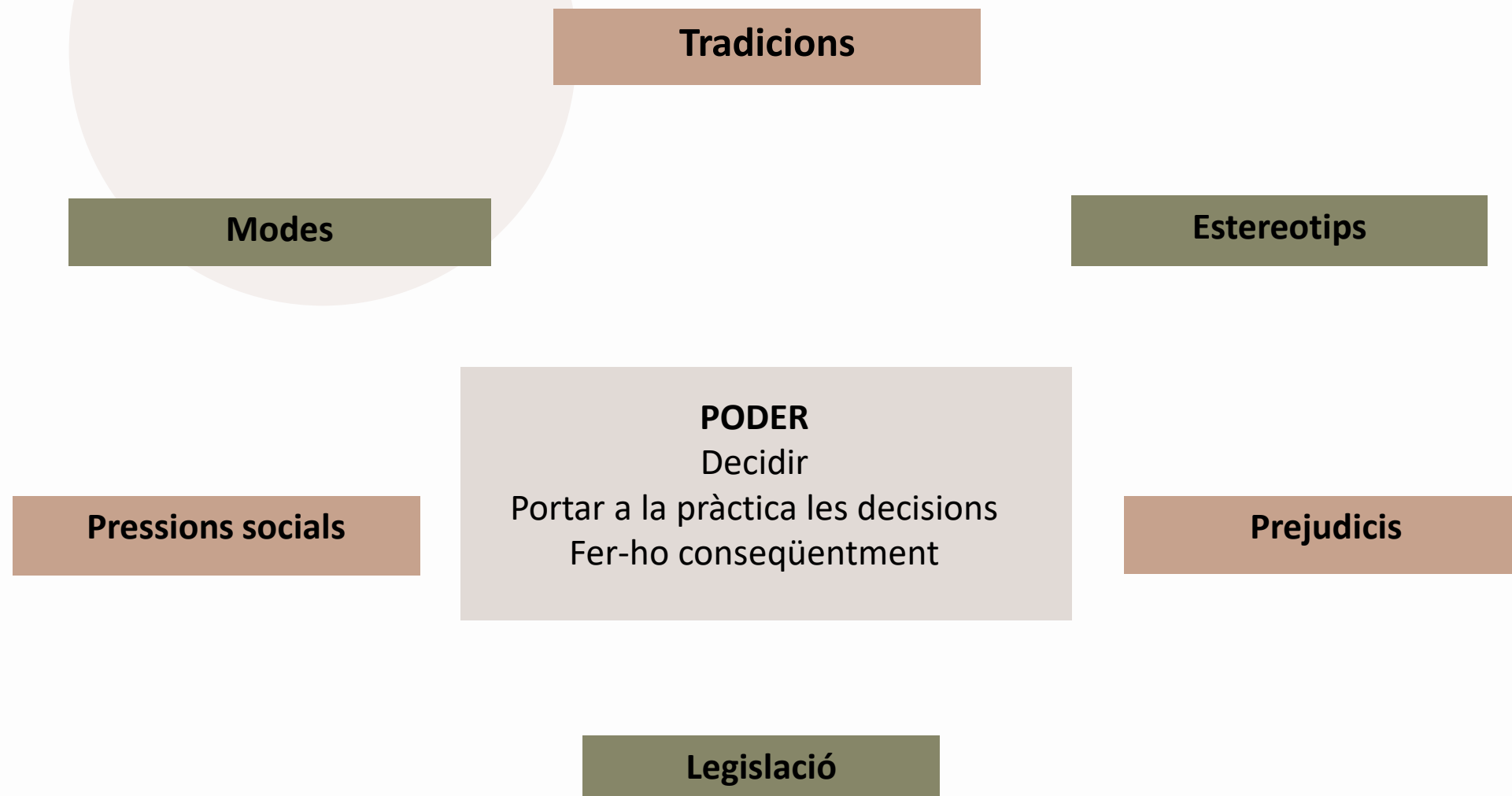

Decidir i actuar conseqüentment

Decidir i actuar conseqüentment

**Com podem proporcionar espais d'oportunitat per afavorir aquesta presa de decisions i actuació?
Com podem acompanyar-los en aquest procés?**

Participar en la col·lectivitat de què es forma part

Condicions per a la participació

VOLER participar

Motivació, atractiu, facilitació, ...

PODER participar

Estructures, organitzacions, reglaments, oportunitats...

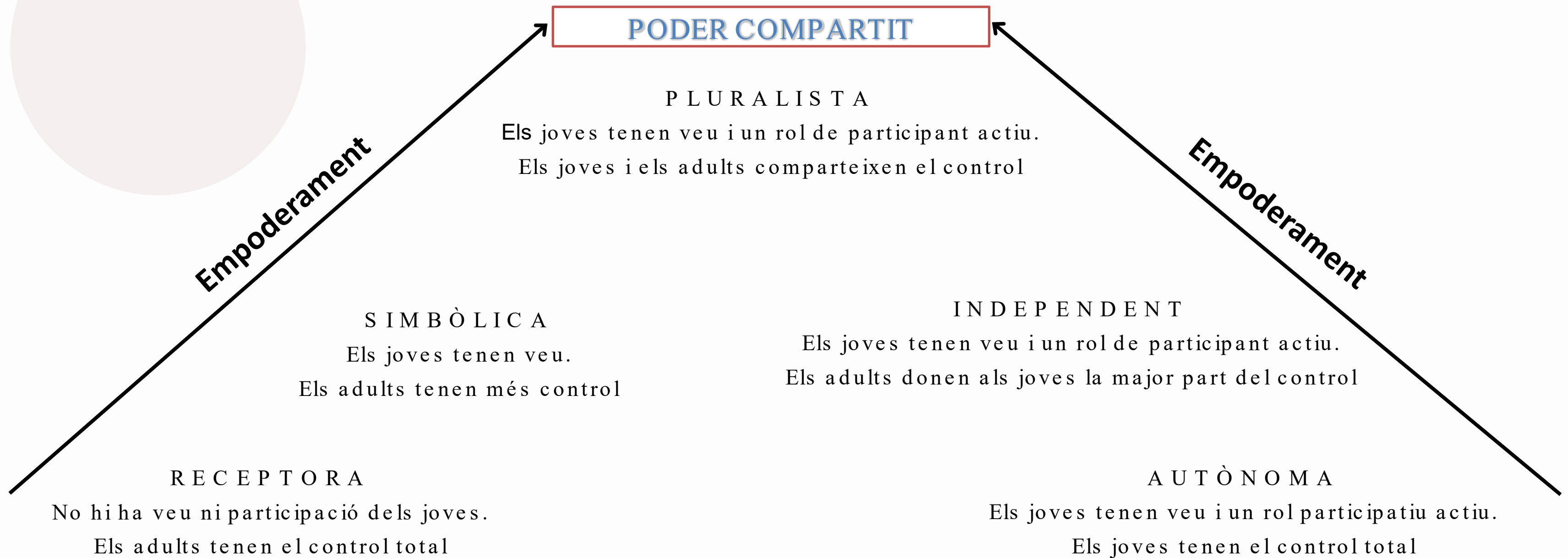
SABER participar

Formació, pràctica, experiència, tradició...

**Com podem proporcionar oportunitats per viure i aprendre a participar?
Com podem acompanyar-los en aquest procés?**

La piràmide de participació juvenil i l'empoderament

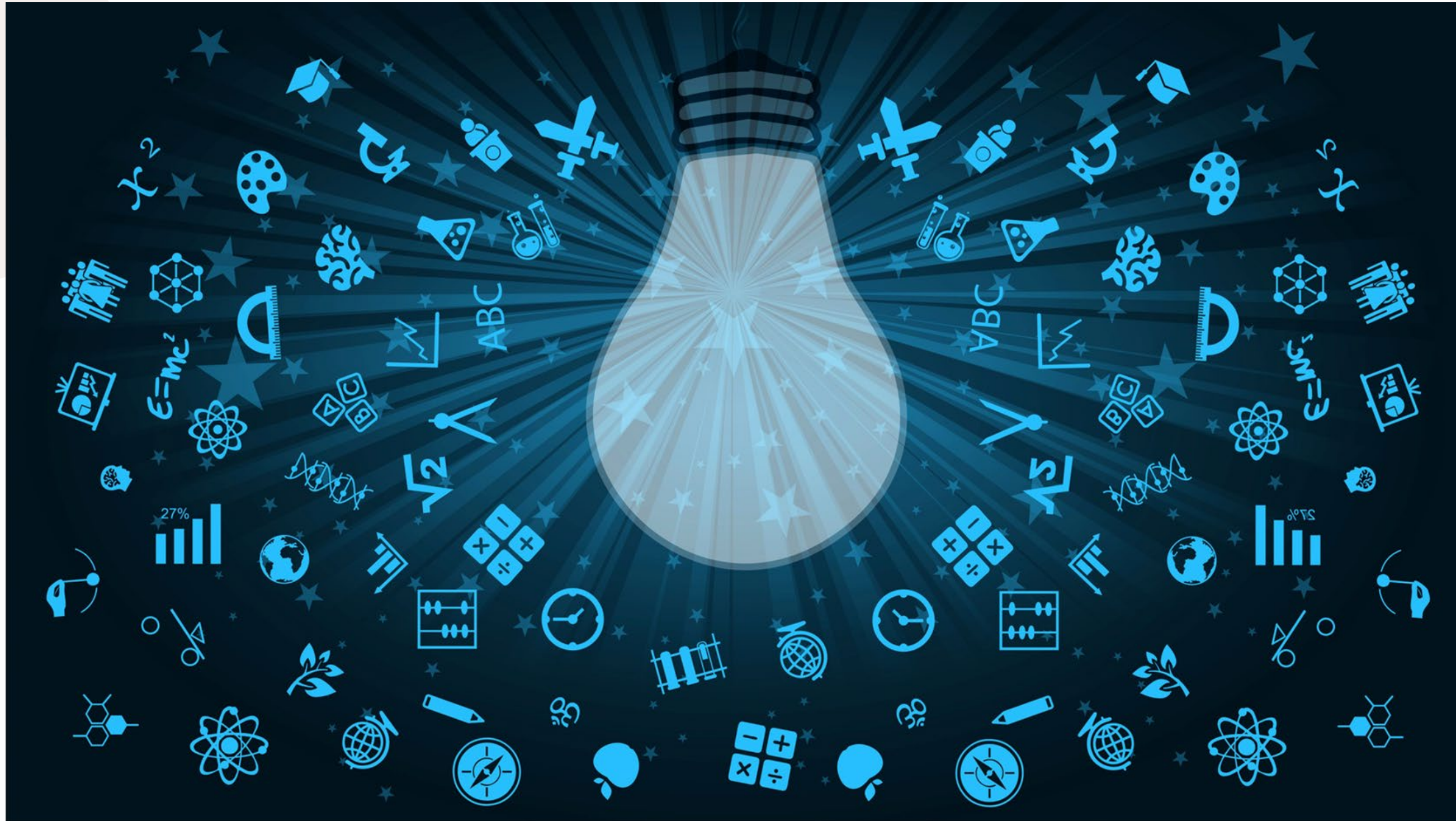

**Com podem proporcionar oportunitats de participació amb poder compartit? I amb participació autònoma?
Com podem acompanyar-los en aquest procés?**

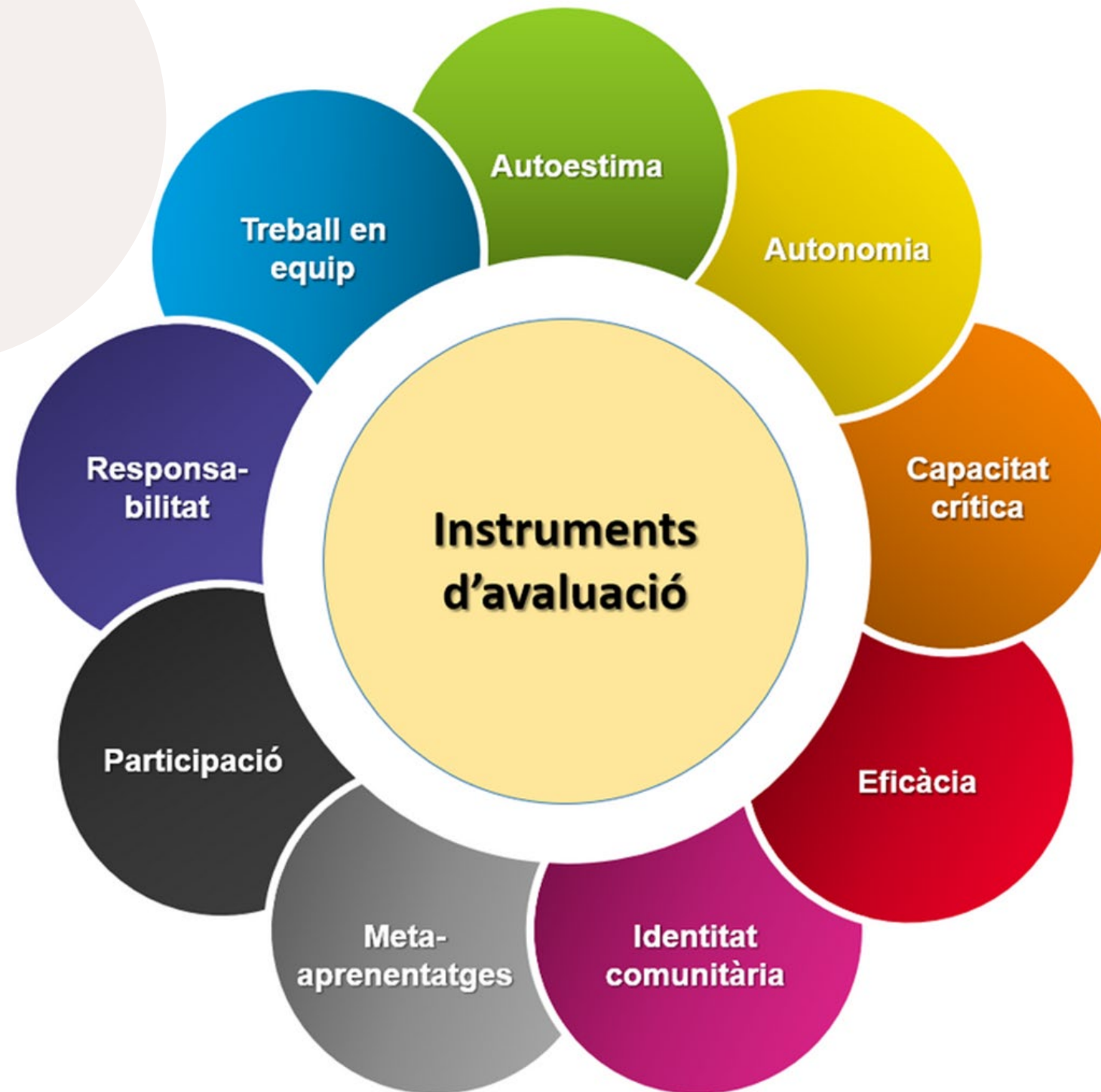

Adquirir i desenvolupar una serie de capacitats personals

La rúbrica HEBE

Com podem proporcionar oportunitats per fer aquests aprenentatges?

Com s'aprenen aquestes competències?

Com podem acompanyar a les persones joves en aquest procés?

AUTOESTIMA

Actitud positiva cap a un mateix que permet apreciar-se i valorar-se

RESPONSABILITAT

Capacitat d'assumir i dur a terme les tasques encomanades i les decisions pròpies, acceptant les conseqüències que d'això se'n deriven.

EFICÀCIA

Capacitat d'assolir els objectius o efectes desitjats.

CAPACITAT CRÍTICA

Capacitat de formular arguments propis i de confrontar-los amb idees externes.

AUTONOMIA

Capacitat de dotar-se d'objectius i normes pròpies de comportament que possibiliten prendre iniciatives, emprendre accions i autogestionar-les.

TRABALL EN EQUIP

Interacció d'un grup de persones que, de manera intencionada, col·laboren per aconseguir un objectiu comú.

IDENTITAT COMUNITÀRIA

Consciència de compartir elements socioculturals amb un grup que s'identifica com a comunitat.

META-APRENTATGES

Consciència dels aprenentatges derivats de la capacitat de transferir aprenentatges previs.

PARTICIPACIÓ

Ser part i / o prendre part en alguna cosa.

DIMENSIONS	INDICADORS
1. Participació	1.1. Implicar-se en accions o projectes col·lectius 1.2. Ser capaç d'influenciar el propi entorn
2. Responsabilitat	2.1. Assumir compromisos i tasques de forma voluntària i realista 2.2. Assumir les conseqüències de les pròpies decisions i actes
3. Capacitat crítica	3.1. Ser capaç d'analitzar problemàtiques o situacions 3.2. Tenir un criteri propi en relació amb problemàtiques o situacions
4. Autoestima	4.1. Ser capaç d'afrontar situacions difícils o adverses 4.2. Conèixer les pròpies capacitats i reconèixer els propis límits 4.3. Estar satisfet amb un mateix 4.4. Sentir-se segur d'un mateix 4.5. Ser capaç de mostrar-se davant dels altres 4.6. Sentir-se reconegut pels altres
5. Metaaprenentatges	5.1. Tenir consciència d'haver adquirit o millorat els propis coneixements i capacitats 5.2. Haver desenvolupat la capacitat d'aprendre a aprendre 5.3. Tenir consciència del poder adquirit per actuar
6. Eficàcia	6.1. Ser capaç de prendre decisions per aconseguir els objectius 6.2. Ser metòdic i constant en la realització de les tasques 6.3. Aconseguir els objectius plantejats
7. Autonomia	7.1. Tenir iniciativa 7.2. Capacitat d'escollir i actuar seguint les pròpies conviccions
8. Identitat comunitària	8.1. Compartir el patrimoni social i cultural de la comunitat 8.2. Identificar-se activament amb els processos cívics i associatius que es donen a la comunitat 8.3. Identificar com a propi l'espai públic i fer-ne ús
9. Treball en equip	9.1. Implicar-se en el treball en equip 9.2. Ser capaç d'exercir funcions de lideratge en el treball en equip 9.3. Ser capaç de comunicar-se 9.4. Ser capaç de negociar i consensuar

---

La rúbrica HEBE

[Accés a l'aplicatiu on line Rúbrica HEBE](#)

DUGiDocs

[Accés al document en pdf](#)

Que el medi faciliti exercir efectivament aquestes capacitats

Com podem contribuir a proporcionar un medi que faciliti l'empoderament juvenil?

Com podem acompanyar en aquest procés?

ESP AIS

Juvenils o intergeneracionals

Institucionalitzats o no

Estables o puntuals

Virtual o físic

Públic o privat

Etc.

MOMENTS

Moments específics de la vida quotidiana (nit, cap de setmana, ...)

Situacions o vivències excepcionals

Moments o períodes socials

Etc.

PROCESSOS

Macro: a nivell de polítiques de joventut integrals que facin possible l'exercici dels drets reconeguts

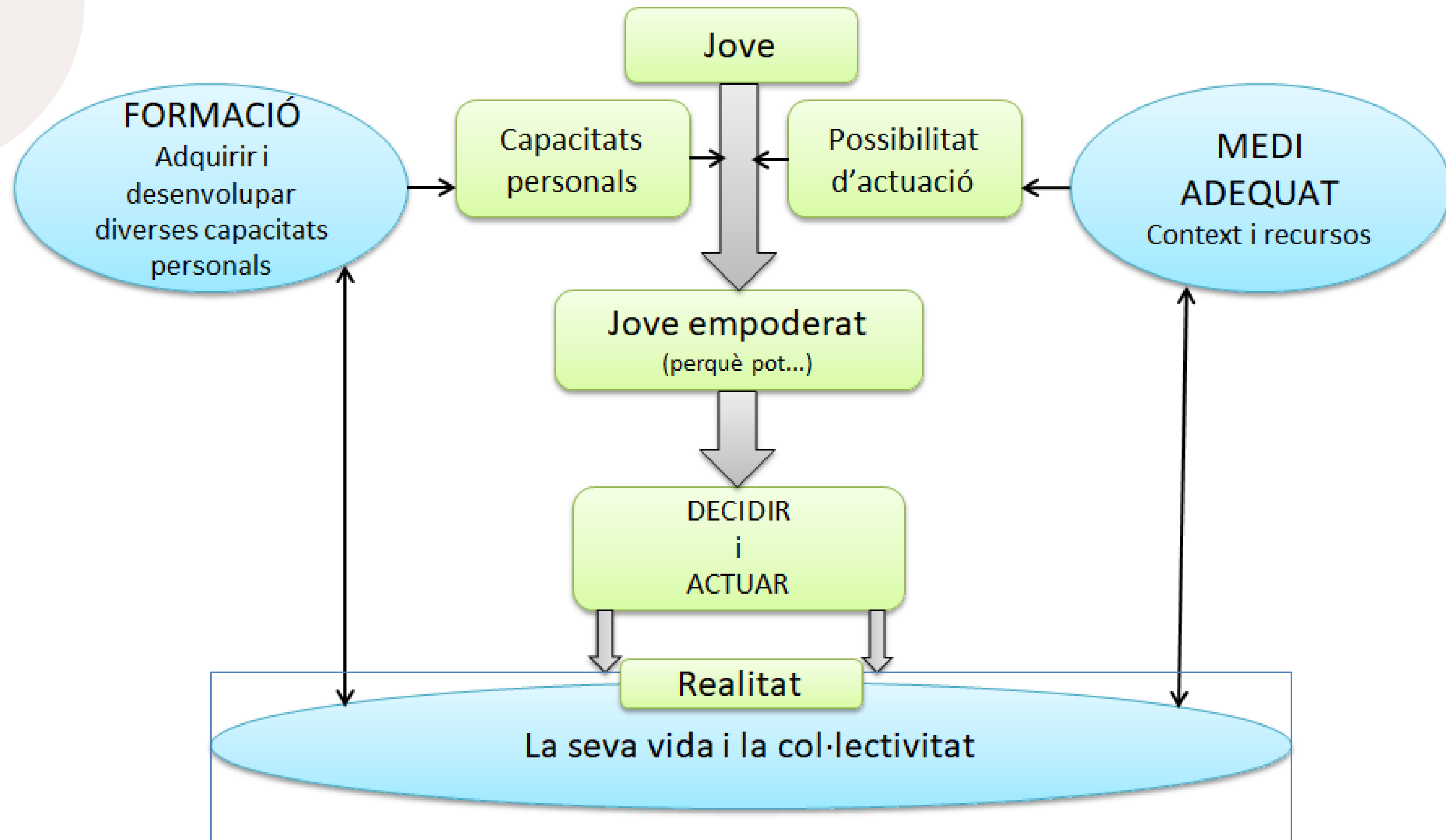
Meso: a través de projectes i programes que des d'institucions i diferents iniciatives treballin les dimensions d'empoderament

Micro: A través de relacions personals

(Soler, Trilla, Jiménez, Úcar; 2017)

Projecte HEBE: La definició d'empoderament

Estratègies en la relació educativa amb joves

Què implica l'acompanyament educatiu segons les mateixes educadores i educadors

- Desenvolupar el procés educatiu juntament amb les persones joves
- Desenvolupar de manera flexible les accions educatives previstes
- Crear escenaris perquè prenguin les seves pròpies decisions i assumeixin les responsabilitats que se'n deriven
- Adaptar les accions educatives a les característiques personals de les persones joves
- Utilitzar metodologies actives i participatives
- Integrar internet i les xarxes socials a les accions educatives
- Gestionar les situacions difícils
- Treballar la resiliència
- Ajudar en la gestió de les emocions
- Ajudar a construir-se una imatge personal positiva
- Potenciar el desenvolupament de les capacitats comunicatives i de negociació
- Donar espais perquè reflexionin sobre els resultats de les seves accions
- Fomentar el treball col·laboratiu
- Utilitzar la comunitat com un recurs educatiu
- Promoure la reflexió sobre el procés d'aprenentatge propi
- Regular la presència de l'educador/a en funció de les necessitats educatives

---

Estratègies en la relació educativa amb joves

Què implica l'acompanyament educatiu segons les mateixes educadores i educadors

- El **treball de carrer** i l'acostament a les persones joves
- La **durada** dels programes i la permanència dels professionals de joventut
- El potencial educatiu i de suport del treball amb **xarxa**
- La necessitat d'espais i processos reflexió, formació i **supervisió**

La Declaració sobre empoderament juvenil

https://projectehebe.com/creacions/declaracio_-_empoderament_-_juvenil/

- Predomina una certa **domesticació** i **despolitització** del concepte .
  - Predomina una visió **adultocràtica** i **adutocèntrica** . Cal, per tant, una certa cessió de poder per part de la comunitat i les persones adultes cap als i les joves .
  - Predomina també una aproximació **més individual** que no pas comunitària .
  - Són les pròpies persones **joves les que s'empoderen** a partir de les capacitats que posseeixen i segons com les posen en pràctica en els seus respectius contextos vitals .
  - Fan falta processos d'acció socioeducativa on es reconegui la importància de **les dimensions comunitàries** per a l'empoderament juvenil .
  - Es requereixen polítiques i programes que **facin possible i real l'emancipació** de les persones joves . Espais i equipaments públics gestionats per persones joves i espais comunitaris on assajar, desenvolupar i adquirir les competències per fer possible l'emancipació i la capacitat de transformar la realitat .
  - Es necessiten polítiques socials i educatives **a llarg termini** que permetin consolidar projectes .
  - ...
-

Principis pedagògics per a l'empoderament de joves en la comunitat

- L'EJ requereix de l'**articulació de la comunitat**, de les **sexes xarxes** i serveis com oportunitats per als joves
- Les persones joves necessiten **recursos comunitaris** i **entorns segurs accessibles** per afavorir i fer factible el complet desenvolupament i empoderament .
- La **consciència crítica** i el **compromís comunitari** són predictors de l'empoderament . “Conèixer les causes que originen les condicions ...”
- La **implicació, participació** i compromís de les persones joves en la comunitat ha de poder ser activa, amb veu pròpia i protagonisme .
- Les associacions i les **co-creacions entre joves i adults** enforteixen la comunitat i contribueixen a l'EJ
- La **formació específica** d'alguns professionals i membres estratègics de la comunitat és una bona estratègia per contribuir a l'EJ

Bibliografía

- Adams, R. (2017). *Empowerment, Participation and Social Work*. Palgrave Macmillan .
  - Checkoway , B. (2012). *Youth Participation and Community Change*. Taylor & Francis .
  - Clark, D. A., Biggeri , M., i Frediani , A. A. (Ed.). (2019). The capability approach, empowerment and participation : concepts, methods and applications . Palgrave Macmillan . <https://doi.org/10.1057/978-1-137-35230-9>
  - Kennan, D. & Horgan , D. (2021). *Child and Youth Participation in Policy, Practice and Research*. Taylor & Francis .
  - Planas-Lladó A. & Úcar X. (2022). Evaluating Youth Empowerment : The Construction and Validation of an Inventory of Dimensions and Indicators . *American Journal of Evaluation* . doi:10.1177/10982140211055643
  - Planas, A. et al. (2022). *L'empoderament dels joves en les accions socials, educatives i de salut*. Retsaso - Interreg POCTEFA – Universitat de Girona .
  - Sala-Torrent, M., Planas-Lladó, A., Soler-Masó, P., & Gómez, C. (2022). Evaluation of Youth Empowerment Projects From an Educators' Perspective . *Research on Social Work Practice* , <http://hdl.handle.net/10256/22944>
  - Soler Masó, P., Trilla Bernet, J., Jiménez Morales, M. & Úcar Martínez, X. (2017). La construcción de un modelo pedagógico del empoderamiento juvenil: espacios, momentos y procesos . *Pedagogía Social. Revista Interuniversitaria* , 30 , pp. 19-34 . ISSN: 1948-9742 , DOI: <https://doi.org/10.7179/PSRI.2017.30.02>
  - Trull Oliva, C.; Jane Hidalgo, A.; Corbella Molina, L.; Soler Masó, P. & González Martínez, J. (2022). Sobre las estrategias metodológicas de los/as educadores/as para contribuir al empoderamiento juvenil . *Educación XX1*. <https://doi.org/10.5944/educXX1.30014>
  - Úcar Martínez, X., Jiménez Morales, M., Soler Masó, P. & Trilla Bernet, J. (2016). Exploring the conceptualization and research of empowerment in the field of youth . *International Journal of Adolescence and Youth* . 22:4, 405 -418, DOI: 10.1080/02673843 .2016.1209120
  - Wong, N. T., Zimmerman, M. A., i Parker, E. A. (2010). A Typology of Youth Participation and Empowerment for Child and Adolescent Health Promotion . *American Journal of Community Psychology* , 46 (1-2), 100-114. <https://doi.org/10.1007/s10464-010-9330-0>
-

Moltes gràcies per la vostra atenció

pere.soler@udg.edu

